

Tilsynsrapport

Politiets utlendingsinternat på Trandum

Mandag 03. november 2025

Tilsynsrådet for tvangsreturer og utlendingsinternatet gjennomførte stedlig tilsyn på Politiets utlendingsinternat på Trandum for vurdering av om behandling av internerte er i tråd med menneskerettighetene. Tilsynet var varslet.

I særlig fokus var frihetsberøvelse og innlåsing, isolasjon, helsetjenester, aktivitetstilbud, og kontakt med familie.

Innledende møte med ledelsen

Tilsynet startet med et møte med ledelsen ved internatet. Politiets utlendingsenhet (PU) orienterte om status og fremla dokumentasjon, blant annet rapportering fra sikkerhetsavdelingen per tredje kvartal 2025, oversikt over vedtak gjort etter §10 i forskriften, statistikk over kroppsvisitasjoner og en beleggliste over internerte per tilsynsdato. PU varslet også om at det i statsbudsjettet er planlagt å overføre forvaltningsansvaret for utlendingsinternatet fra politiet til kriminalomsorgen fra 1. januar 2027.

Faktiske forhold under tilsynet

PU opplyste at det per tilsynsdato var 36 internerte på internatet på Trandum, et relativt lavt belegg. En avdeling var stengt. Flertallet av de interente var menn, kun fire var kvinner. Oppholdstiden varierte fra én dag til over tre måneder, hvor den lengste oppholdstiden var 95 dager. Nasjonalitetene hos de internerte var blant annet Pakistan, India, Libya, Algerie, Somalia, Gambia, Afghanistan, Eritrea, Kina, Vietnam, Polen, Irak, Iran, Syria, Albania, Colombia, Venezuela, Latvia og Marokko.

PU opplyste at belegg og oppholdstid har betydning for ressursbruk og tilrettelegging av aktivitetstilbud.

Observasjoner fra befarings

Under befaringsen ble det observert at internerte har tilgang til telefon med en ramme på cirka 300 minutter per uke, med en kostnadsgrense på 1600 kroner. Egne telefoner oppbevares av hensyn til personvern, og det finnes foreløpig ingen særløsning for mobiler som er uten kamera. Tilgang til PC med internett ble bekreftet, og dekningsen vurderes som tilfredsstillende. Aktivitetstilbudet består blant annet av gangassistent-ordning og enkle oppgaver som plenklipp og renhold, med belønning i form av telefontid og snacks.

Hybellåser er installert på rommene. Tilsynsrådet fikk demonstrert disse. Praksis er endret slik at innlåsing nå kun skjer ved sovetid. Det er et vesentlig fremskritt på vei mot større bevegelsesfrihet inne på internatet.

Sikkerhetsavdelingen har åtte rom. Den er oppgradert etter Sivilombudets tilsynet i 2017. PU redegjorde for tre nivåer av utelukkelse fra fellesskapet. Bruk av sikkerhetscelle er sjelden – to tilfeller i januar og ett i februar 2025.

Samtaler med internerte

Det ble gjennomført seks samtaler med internerte. Tilsynsrådet fikk et inntrykk av at muligheten for en samtale ikke var gjort kjent annet enn ved enkelte oppslag. Tolketjeneste er fortsatt komplisert å få til.

Flere internerte tok opp utfordringer med mattilbudet, som opplevdes som lite variert og ikke tilpasset ulike kulturer. Helsehjelp ble omtalt som varierende; noen fikk raskt oppfølging, mens andre opplevde mangelfull respons. Flere internerte beskrev problemer med internett og to-faktor autentisering, noe som gjorde kontakt med familie vanskelig. Aktivitetstilbudet ble

oppfattet som begrenset og lite kjent blant internerte. Flere ga videre konkrete beskrivelser av belastende hendelser knyttet til enkelte ansattes håndtering, både selvopplevde og observerte. Flere fortalte om psykiske helseutfordringer. Samtalene bekreftet også at innlåsningspraksis og telefonrestriksjoner har betydning for en negativ opplevelse av oppholdet.

Tilsynsrådet merker seg at ingen av kvinnene som var internert på tilsynsdagen ønsket å samtale med rådet. Selv om dette kan ha naturlige forklaringer, bør det vurderes tiltak for å senke terskelen for kontakt. Tilsynsrådet anbefaler at PU legger til rette for trygg og uforstyrret informasjon til kvinner om muligheten de har til å snakke med rådet, inkludert tilbud om kvinnelig samtalepartner og/eller kvinnelig tolk, samt tilgang til egnet samtalerom.

Møte med helsetjenesten

Faktabeskrivelsen bygger på opplysninger fremkommet i samtale med helsetjenesten 3. november 2025, supplert med skriftlig dokumentasjon oversendt Tilsynsrådet 9. november 2025. Helsetjenesten opplyste at kommunen overtok ansvaret for helsetjenesten ved Politiets utlendingsinternat fra nyttår, men at de faste lokalene først var klare i mai. Bemanningen består av én helsesekretær og én avdelingsleder i 100 % stilling, én lege i 50 % stilling samt seks sykepleiere i full stilling, hvorav fire har videreutdanning innen psykisk helse. Helsepersonell er til stede fra kl. 08.00 til 21.00 på hverdager og fra kl. 10.00 til 20.00 i helger og på helligdager, i samsvar med PU sin servicetid. Det ble opplyst om faste samarbeidsrutiner med PU, inkludert daglige møter kl. 08.05 mellom vaktledere og helseavdelingen, og ukentlige ledermøter mellom avdelingsleder og PU-seksjonsleder. Helsetjenesten har etablert prosedyrer for medikamenthåndtering, med pågående arbeid for å sikre forsvarlig og sporbar legemiddelhåndtering. Det er utarbeidet ROS-analyser og sjekklister, og opplæring av PU-ansatte som bistår med utdeling av medisiner er gjennomført. Tidligere praksis med umerkede dosetter er endret, og det innhentes samtykke fra internerte før nødvendige helseopplysninger deles med PU. Helsetjenesten redegjorde for utfordringer knyttet til psykisk helse blant internerte, inkludert søvnproblemer, angst, rusavhengighet og depresjon. Tilsynsrådet mener at manglende tilgang til tilstrekkelig psykisk helsehjelp kan ha sammenheng med behovet for bruk av isolasjon. Det ble også drøftet hvordan «helsehjelp som ikke kan vente» skal praktiseres, og Helsedirektoratets tolkning ble referert. Vurderinger av «fit to fly» gjøres fortsatt av Dr.Dropin. Helsetjenesten har i etterkant av tilsynet besluttet å etablere jevnlig møter med vernetjenester fra begge parter for å sikre systematisk fremdrift og tydelighet. Det vises til veilederen for fengselshelsetjenesten, som anbefaler godkjente samarbeidsrutiner mellom kommunal helse- og omsorgstjeneste og kriminalomsorgen.

Avsluttende møte med ledelsen

I avslutningsmøtet tok Tilsynsrådet opp flere temaer, blant annet mattilbudet, aktivitetstilbudet, telefonrestriksjoner og informasjon til internerte. PU informerte om at de har gjennomført lokalt tilsyn, og at rapporten vil bli oversendt.

Tilsynsrådets vurderinger

Tilsynsrådet mener at det har skjedd forbedringer, blant annet ved bruk av hybellås, økt tilgang til PC og internett, mulighet for tilpasning av innlåsingstider ved angst og klaustrofobi, og etablerte samarbeidsrutiner med helsetjenesten.

Rådet har merket seg innspill om at dagens innlåsningsregime, selv om hybellås gir større bevegelsesfrihet, fortsatt innebærer begrensninger på fri ferdsel inne på internatet utenom sovetid. I tillegg er det perioder med «begrenset service», hvor internerte har mindre tilgang til aktiviteter og personalressurser. Disse forholdene kan oppleves som utfordrende og bidra til en passiv hverdag for internerte, noe som understreker behovet for mer meningsfulle aktiviteter og bedre tilrettelegging.

Det er påvist mangler i besøksrommet særlig for barnebesøk.

Dette er områder med store forbedringspotensialer, både når det gjelder å forbedre internatets fasiliteter og den daglige tilrettelegging av de internertes hverdag. Relativ enkle tiltak kan lempe på situasjonen for de internerte uten å komme i konflikt med sikkerheten. For eksempel bør det åpnes for friere bevegelse inne på internatet. Mattilbudet bør kunne forbedres og tilpasses. Også aktivitetstilbudet bør styrkes og dessuten gjøres mer tilgjengelig. Informasjon til internerte om rettigheter og tilbud bør også styrkes. Besøksrommet bør oppgraderes, for å sikre gode rammer for kontakt med familie. Håndtering av to-faktor autentisering og telefonrestriksjoner bør også vurderes.

Tilsynsrådet er kritisk til at det fortsatt ikke er kommet på plass en kroppsskanner som kan erstatte det langt mer inngripende tiltaket kroppsvisitasjon, men noterer seg at dette skal være på plass i løpet av 2026.

Oppfølgingsspørsmål til Politiets utlendingsenhet (PU) og svar

I etterkant av tilsynet oversendte Tilsynsrådet en rekke oppfølgingsspørsmål til PU. Spørsmålene gjaldt mattilbud, aktivitetstilbud, informasjon, tolking, besøkstilbud og kultur/fortrolighet. PU har gitt skriftlige svar på alle punkter.

PU opplyser at internerte har mulighet til å velge vegetaralternativ til middag, men valget gjelder for hele oppholdet. Meny og næringsinnhold ble oversendt. Informasjon om matvalg gis muntlig ved innkomst. Når det gjelder aktivitetstilbud, tilbys internerte fast tilgang til aktivitetsbygget tre ganger i uken, i tillegg til brettspill, videospill og bordtennis på fellesområdene. En aktivitetsleder er i funksjon og har særskilt ansvar for internerte med lange opphold. PU opplyser at informasjon til internerte gis gjennom brosjyrer på flere språk, muntlig ved innkomst og via en informasjonskanal på TV.

Rutiner for tolking følger interne retningslinjer: offentlig godkjent tolk benyttes ved formidling av dokumenter og vedtak. PU opplyser at det så langt i år er gjennomført over 600 samtaler med telefontolk og 35 med fysisk tilstedeværelse. Besøkstilbudet består av samtalebord, stoler og automat med forfriskninger. PU har besluttet å anskaffe veggmontert stellebord og utvide lekekassen for barn. Det er også planer om oppgradering av infrastrukturen i forbindelse med innføring av kroppsskanner.

Når det gjelder den interne kulturen, opplyser PU at de ikke er kjent med at ansatte behandler internerte dårlig, men erkjenner at enkelte kan være misfornøyde med restriksjoner og situasjonen. PU har fokus på forebygging av uønsket atferd gjennom dilemmatrening, refleksjonssamtaler og planlagte tiltak som systematisk kartlegging av opplevelser og økt antall lederstyrte samlinger.

PU er enige i at samtaler under tilsynet ble gjennomført i rom med gjennomgangstrafikk og vil tilrettelegge bedre ved fremtidige besøk.